

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับการค้าชายแดนของด่านถาวรช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

The ASEAN Economic Community and Border Trade at Chong Sa-ngum Border Pass in Phusing District of Sisaket Province

บัณฑิต เพิ่มบุญ¹, จุฑามาส ชมผา² และสุเชาวน์ มีหนองหว้า³

Bundit Permboon¹, Chuthamas Chompha² and Suchoa Meenongwah³

บทคัดย่อ

การค้าชายแดนเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศที่มีการดำเนินมานานแล้ว ซึ่งมีลักษณะแบบง่าย ๆ ส่วนใหญ่เป็นการค้าขายกันในระดับชาวบ้าน และเริ่มมีความสำคัญและคึกคักมากขึ้นเมื่อประเทศกัมพูชา ลาว และพม่า หันมาเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจมาสู่ระบบตลาดเสรี การค้าชายแดนของไทย เกิดขึ้นพร้อมชุมชนตามเขตแนวจังหวัดชายแดน ปัจจุบันการค้าชายแดนผ่านช่องทางการค้า คือ การค้าจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน ประเทศที่มีการติดต่อทำการค้าขายที่น่าสนใจคือประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะบทบาทการค้าชายแดนด่านช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีสภาพการลงทุนการค้าทั้งการนำเข้า ส่งออก หรือสำหรับส่งออกซึ่งของที่ขอคืนอากรขาเข้า หรือของที่มีทัณฑ์บนทุกประเภท และประเภทสินค้าที่ทำการซื้อขายกัน มีทั้งสินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภคประจำวัน วัสดุและวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องจักรกลทางการเกษตร และผลผลิตทางการเกษตร สิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์จากรากไม้ เครื่องยาและเวชภัณฑ์ปศุสัตว์ และน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นต่างๆ ฯลฯ ที่ไม่เป็นสินค้าต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายของแต่ละประเทศ และมีการคาดการณ์ว่าการค้าชายแดนของด่านช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ยังมีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกในอนาคตจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจเสรีอาเซียน และน่าจะเป็นโอกาสดีของการค้าของไทยที่จะขยายสู่ต่างประเทศและระดับโลกต่อไป

คำสำคัญ : การค้าชายแดน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด่านถาวรช่องสะงำ

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Email: chuthamars.chom@gmail.com

³อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Email: suchaome@yahoo.com

ABSTRACT

Border trade is one of the international trade transactions which have been going on for very long. The simple trade takes place at the communal level, and then becomes more important at a higher level. It was when Cambodia, Laos and Myanmar adopted a policy of liberal market Thai border trade was actively conducted. At present, trade is carried out through the different channels: permanent border pass, and temporary border pass. Considering the border trade, Cambodia is worth giving more attention, especially the trade transactions being undertaken at the border pass of Chong Sa-ngum of Phusing. At this border pass, there are investment, imports and exports of almost all types of products and goods. It is predicted that the border trade in question had a huge potential to grow in the future thanks to the ASEAN Economic Community. Thus it is a good opportunity for Thai goods to reach other countries in the future.

Keywords : Border trade, ASEAN Economic Community, Border Trade at Chong Sa-ngum

บทนำ

การค้าชายแดนของไทยมีแนวโน้มการพัฒนาและเจริญเติบโตสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนเกิดขึ้นหลายประการ ได้แก่ การเชื่อมโยงระบบคมนาคม การขนส่ง และโลจิสติกส์ในภูมิภาค เพื่อการเปิดรับประชาคมอาเซียน ตามนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค อาเซียน รวมทั้งนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริม การค้าชายแดน รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากประเทศเพื่อนบ้านที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอภูสิงห์ เป็นชายแดนไทย-กัมพูชา เชื่อมต่อกับอำเภออันลองเวง จังหวัดอุดรธานี ของกัมพูชา โดยมีช่องสง่าเป็นจุดผ่านแดน ซึ่งชุมชนต่อแดนของทั้งสองประเทศใช้สัญจรกันมาแต่ครั้งโบราณกาล และช่องทางดังกล่าวได้รับการพัฒนาตามลำดับจากด่านประเพณี กลายจุดผ่อนปรนเมื่อมีการชักลากและนำเข้าไม้ซุง ในยุคเขมรแดงกระทั่งการค้าชายแดนเฟื่องฟู ในยุคทำสนามรบให้กลายเป็นสนามการค้าต่อเนื่องถึงยุคโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว ช่องสง่าก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นด่านชายแดนถาวร และรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบในหลักการให้เปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องสง่า เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2545 และวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 กระทรวงมหาดไทย

ช่องสง่า จังหวัดศรีสะเกษ มีแนวทางการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการค้า โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนา คือ 1) เพื่อเป็นประตูการค้า การคมนาคม การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน 2) เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์การค้าและการท่องเที่ยวระหว่างไทย - กัมพูชา - ลาว และ 3) เพื่อประชาชนตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา จะได้มีรายได้และมีอาชีพสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างยั่งยืน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้เกิดประเด็นในการศึกษาบทบาทการค้าชายแดนด้านช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ ปัจจัยสำคัญภายในประเทศที่ทำให้การค้าชายแดนขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง คือ นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมให้มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน จากกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งส่งผลทางเศรษฐกิจจากการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา การท่องเที่ยว การขนส่ง และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (กรมศุลกากร, 2557)

บริบทการค้าชายแดนช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ

จุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า เป็นจุดผ่านแดนถาวรของประเทศไทย ตั้งอยู่บริเวณช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ตรงข้ามกับอำเภออัลลองเวง จังหวัดพระวิหาร โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2547 อนุมัติให้เปิดเป็นด่านชายแดนถาวร ในการเดินทางเข้า-ออกระหว่างไทยกับกัมพูชา เป็นเส้นทางในการเดินทางไปสู่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเสียมราฐ โดยเส้นทางยุทธศาสตร์หมายเลข 68 ของกัมพูชา และประกาศเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 เป็นเส้นทางที่สามารถไปจังหวัดเสียมราฐ ระยะทางประมาณ 135 กิโลเมตร วัตถุประสงค์ในการเปิดจุดผ่านแดนถาวร คือ เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยวและยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว ในปัจจุบันเป็นทางลาดยางตัดตรงจากชายแดนไทยที่ "ช่องสะง่า" อำเภอภูสิงห์ เชื่อมกับเส้นทางของกรมโยธาธิการ หมายเลข 2201 ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีเส้นทางเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 24 เส้นทางยุทธศาสตร์โดยสะดวกมีระยะทางจากชายแดนไทยที่อำเภอภูสิงห์ เริ่มต้นจากช่องสะง่า ไปอำเภอ อัลลองเวง และไปจังหวัดเสียมราฐ ระยะทาง 167 กิโลเมตร

การพัฒนาพื้นที่ช่องสะง่า (เมืองใหม่ช่องสะง่า) กรมป่าไม้มีประกาศอนุญาตให้จังหวัดศรีสะเกษ เข้าใช้ประโยชน์ในเขตป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้รักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ "ป่าฝั่งซ้ายห้วยศาลา" ท้องที่ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ในเนื้อที่ 966 ไร่ 2 งาน 31 ตารางวา เพื่อก่อสร้างสถานที่ราชการ ตามโครงการพัฒนาพื้นที่ช่องสะง่า มีกำหนดระยะเวลา 30 ปี ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2546 จนถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2576 โดยสามารถแบ่งพื้นที่โครงการมีจำนวน 1,548 ไร่ 3 งาน 86 ตารางวา ประกอบด้วยดังนี้ 1) พื้นที่บริเวณเมืองใหม่ช่องสะง่า จำนวน 966 - 2 - 31 ไร่ 2) พื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ จำนวน 316-2- 55 ไร่ และ 3) พื้นที่ก่อสร้างทางจากบ้านแซร์ไพร - ช่องสะง่า จำนวน 265 - 3 - 0 ไร่

พื้นที่เมืองใหม่ช่องสะง่า อยู่ห่างจากชายแดนไทย บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า ประมาณ 2 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นป่าเบญจพรรณที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร อยู่ในพื้นที่เทือกเขาพนมดงรัก ความสูงของพื้นที่ 34 - 390 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง จำนวนประชากร 1.051 ล้านคน รายได้ต่อหัว 58,858 บาท/ปี อันดับที่ 1 ของกลุ่มอีสานตอนล่าง 2 อันดับที่ 61 ของประเทศ และ GPP มูลค่า 61,832 ล้านบาท (2555) = 31 % ของกลุ่มอีสานตอนล่าง 2

การพัฒนาเมืองใหม่ช่องสะง่า ทำให้เกิดการแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่บริเวณช่องสะง่า เนื่องจากพื้นที่บริเวณช่องสะง่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงกับหลายประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ประเด็นที่สามารถพัฒนาเมืองใหม่ช่องสะง่า ประกอบด้วยดังนี้ 1) เป็นประตูส่งออกสินค้าจากพื้นที่และฐานการผลิตในภาคอีสาน (ขอนแก่น-นครราชสีมา) และขนส่งข้ามแดน/ผ่านแดนไปยังกัมพูชา/เวียดนามตอนใต้ 2) ช่องทางการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงภาคอีสานตอนใต้ข้ามพรมแดนไปยังเมืองอัลลองเวง และเสียมราฐ และเชื่อมโยงลาวตอนใต้ 3) เป็นตลาดการค้าชายแดนที่สำคัญในระดับท้องถิ่นสำหรับไทยและกัมพูชา 4) คลัสเตอร์การพัฒนากับจังหวัด

ใกล้เคียงในการปลูกข้าวหอมมะลิ เกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริมการท่องเที่ยว และ 5) ช่องทางนำเข้าสินค้าเกษตร/ Contract Farming ในกัมพูชามาผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

ความหมายของการค้าชายแดน การค้าผ่านแดน และจุดผ่านแดน

ช่องทางการค้าที่ทางราชการได้กำหนดไว้ให้ สามารถทำการค้าได้ตามกฎหมาย โดยผู้เขียนจะให้ความหมายของการค้าชายแดน และจุดผ่านแดนไว้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย,2553)

การค้าชายแดน หมายถึง การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา โดยการส่งออก และนำเข้าผ่านทางจุดผ่านแดนที่จัดตั้งขึ้นบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยภายใต้พระราชบัญญัติการตรวจคนเข้าเมือง

การค้าผ่านแดน หมายถึง การขนส่งสินค้าผ่านเข้า - ออกไทย ผ่านประเทศเพื่อนบ้านประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการนำไปขนส่งต่อหรือใช้อุปโภคบริโภคในประเทศเองก็ได้ โดยในรายงานนี้เป็นมูลค่าของการค้าผ่านแดนที่ไทยเป็นประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง

จุดผ่านแดน (Checkpoint) หมายถึง ช่องทางที่เปิดระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน จุดผ่านแดน ทำการค้าได้ตามกฎหมาย แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ประกอบด้วย

1.จุดผ่านแดนถาวร (Border Checkpoint) หมายถึง ช่องทางเข้า - ออก ที่รัฐบาลทั้งสอง ประเทศเปิดเพื่ออนุญาตให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยวและยานพาหนะ สามารถสัญจรไป - มา เพื่อการค้า การท่องเที่ยวและอื่นๆ มีการดำเนินการเรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และพิธีการศุลกากร ตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่างๆ ของทั้งสองประเทศโดยในส่วนของประเทศไทยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

2.จุดผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Checkpoint) หมายถึง ช่องทางเข้า - ออก ที่เปิดเพื่อ ผ่อนผันให้มีการผ่านแดนสำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดไว้แน่นอน เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือเพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศไม่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้าในบริเวณนั้นหรือพื้นที่ใกล้เคียง มิได้อนุญาตให้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นผ่านเข้า - ออก เมื่อครบกำหนดหรือบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะแล้ว จะปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวทันที อาทิ การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงการส่งผู้อพยพกลับประเทศ เป็นต้น

3.จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า (Checkpoint for Border Trade)หมายถึง ช่องทางที่รัฐบาลไทยเปิดเพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในด้านมนุษยธรรม และส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่นโดยการ ผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภค - บริโภคที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อผลทางด้านจิตวิทยาจุดผ่อนปรนทางการค้าถือเป็นการเปิดฝ้ายเดียว โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดน มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาคความเหมาะสม ในทางปฏิบัติจังหวัดจะเสนอขอเปิดจุดผ่อนปรนทางการค้ามายังกระทรวง มหาดไทย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นชอบ และมอบให้จังหวัดจัดทำประกาศเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า โดยจะกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบริเวณจุดผ่อนปรน มาตรการการควบคุมดูแลการผ่านเข้า - ออกจุดผ่อนปรนของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนสินค้าบางประเภทที่ไม่อนุญาตให้ค้าขาย ณ จุดผ่อนปรนทางการค้า

4.ช่องทางธรรมชาติ (Natural Border Path) หมายถึง ช่องทางบริเวณชายแดนเพื่อการเดิน ทางเข้า - ออกของประชาชนที่เดินทางไปมาหาสู่กันซึ่งไม่มีการประกาศเป็นจุดผ่านแดนใดๆ หรืออาจเคยประกาศเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราวหรือจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าที่ประกาศยกเลิกไปแล้ว แต่ยังคงมีการเดินทางเข้า - ออกของประชาชนอยู่

สภาพการลงทุนในช่องสงง่า จังหวัดศรีสะเกษ

ภาวะการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2560 (ม.ค. - มี.ค.) มีมูลค่าการค้ารวม 35,365.91 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.11 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีมูลค่า 37,270.77 ล้านบาท แบ่งเป็นการส่งออกมูลค่า 25,877.07 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 8.00 (YoY) และการนำเข้ามูลค่า 9,488.84 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.78 (YoY) ไทยได้ดุลการค้า 16,388.23 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ และส่วนประกอบยานพาหนะอื่น ๆ และส่วนประกอบสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผัก และของปรุงแต่งจากผัก ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปอื่นๆ

รายงานจากพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ ในเดือนมีนาคม 2560 มูลค่าการค้าชายแดนไทย- กัมพูชา ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องสงง่ามีมูลค่าการค้ารวม 148.74 ล้านบาท เมื่อเทียบกับเดือนก่อน เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.13 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.32 และเมื่อเทียบกับปีก่อน (มี.ค.59) พบว่า มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้น 54.90 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.50 สถานการณ์การค้าชายแดน ไทย - กัมพูชา รวมทั้งภาวะการท่องเที่ยวและการเข้า - ออกของชาวไทย ชาวกัมพูชาและชาวต่างชาติ ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องสงง่าอยู่ในภาวะปกติ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นจุดที่มีการค้าสำคัญจุดหนึ่งของไทย

ตารางที่ 1 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (รายจังหวัด) ปี 2558-2560 (มกราคม-มีนาคม) หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	2558				2559				2560 (มกราคม-มีนาคม)					
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	%YoY	นำเข้า	%YoY	ดุลการค้า
สระแก้ว	77,173.31	61,061.42	16,111.89	44,949.53	66,647.01	53,903.06	12,743.95	41,159.11	20,590.39	14,492.00	-7.57	6,098.39	0.41	8,393.61
ตราด	31,819.44	29,073.24	2,746.20	26,327.04	33,716.42	29,741.25	3,975.17	25,766.08	8,924.53	7,731.67	-4.88	1,192.86	17.37	6,538.81
จันทบุรี	12,898.88	12,250.27	648.61	11,601.66	15,968.22	14,477.63	1,490.59	12,987.04	3,835.99	3,377.50	-7.37	458.49	-50.35	2,919.01
สุรินทร์	2,847.62	1,968.20	879.42	1,088.78	3,732.24	2,378.70	1,353.54	1,025.16	1,671.05	153.48	-	1,517.57	45.78	-1,364.09
อุบลราชธานี	338.90	338.90	0.00	338.90	921.07	921.07	0.00	921.07	0.83	0.83	-	0.00	N/A	0.83
ศรีสะเกษ	0.00	0.00	0.00	0.00	113.05	0.00	113.05	-113.05	343.11	121.59	N/A	221.52	148.40	99.93
(ช่องสงง่า)														
รวม	125,078.16	104,692.03	20,386.13	84,305.90	121,098.01	101,421.71	19,676.30	81,745.41	35,365.91	25,877.07	-8.00	9,488.84	5.71	16,388.23

หมายเหตุ : % YoY หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ข้อมูลจาก : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สภาพการค้าในช่องสงงำ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

กระทรวงการคลังได้ประกาศกฎกระทรวง กำหนดทำหรือที่สนามบินศุลกากรทางอนุมัติ ด้านพรมแดน และด้านศุลกากร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2556 ลงวันที่ 27 กันยายน 2556 กำหนดให้เป็นด้านศุลกากรช่องสงงำและด้านพรมแดนช่องสงงำ และให้เป็นด้านศุลกากรสำหรับเขตแดนทางบกระหว่างราชอาณาจักรกับราชอาณาจักรกัมพูชาสำหรับนำเข้าหรือส่งออกหรือสำหรับส่งออกซึ่งของที่ขึ้นอากรขาเข้า หรือของที่มีทัณฑ์บนทุกประเภท และประเภทสินค้าที่ทำกรซื้อขายกัน ประกอบด้วยดังนี้ 1) สินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภคประจำวัน วัสดุและวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องจักรกลทางการเกษตร และผลผลิตทางการเกษตร สิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์จากรากไม้ เครื่องยาและเวชภัณฑ์ปศุสัตว์ และน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นต่างๆ ฯลฯ ที่ไม่เป็นสินค้าต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายของแต่ละประเทศ 2) การปฏิบัติต่อสินค้าที่จุดผ่านแดน หากเป็นสินค้าเบ็ดเตล็ด ซึ่งต้องชำระภาษี ณ ที่ตั้งของศุลกากรของทั้งฝ่ายที่จุดผ่านแดน และ เมื่อมีข้อพิพาทของประชาชนทั้งสองฝ่าย ณ จุดผ่านแดนถาวรให้คณะกรรมการของทั้งสองฝ่ายแก้ไขปัญหโดยใช้อรรถกฎหมายของแต่ละฝ่ายเพื่อประโยชน์และเกิดความสงบสุข ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน (ด้านศุลกากรช่องสงงำ)

ตารางที่ 2 สถิตินำเข้าสินค้า 20 อันดับ ผ่านด้านพรมแดนช่องสงงำ ด้านศุลกากรช่องสงงำ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประจำเดือน มิถุนายน 2560 หน่วย : บาท

ลำดับ	ชนิดของภาษาไทย	มูลค่านำเข้า
1	มันสำปะหลัง (หัวมันสด)	7,437,500.00
2	มันสำปะหลัง (มันเส้น)	6,500,000.00
3	พริกแห้ง	6,450,000.00
4	ชั้น น้ำมันยาง	669,000.00
รวม		21,056,500.00

บทบาทและความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศผ่านชายแดนช่องสงงำ จังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับว่าแหล่งที่มาของรายได้ของประเทศไทยส่วนใหญ่มาจากการค้าและบริการ ซึ่งดูจากสถิติการนำเข้าสินค้าผ่านด้านช่องสงงำ ด้านศุลกากรช่องสงงำ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประจำเดือน มิถุนายน 2560 จัดได้ว่ารายการสินค้าที่นำเข้ามีสินค้า 1)มันสำปะหลัง (หัวมันสด) 2)มันสำปะหลัง (มันเส้น) 3)พริกแห้ง 4)ชั้น น้ำมันยาง เป็นสินค้าที่มีการนำเข้าในจำนวนมาก ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าเป็นสินค้าภาคเกษตร ทั้ง 4 ชนิดเป็นการนำรายได้สู่ประชาชนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเงินใช้จ่ายใช้สอยสินค้าต่างๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจในประเทศเติบโตและมีเสถียรภาพขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนของไทย-กัมพูชา

ปัญหาที่พบในการค้าชายแดนประเทศกัมพูชา มีปัญหาเรื่องค่าเงินเรียลซึ่งเป็นเงินสกุลหลักของกัมพูชาขาดเสถียรภาพ เส้นทางคมนาคมไม่สะดวกและมีกลุ่มอิทธิพลต่างๆเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ในการใช้เส้นทาง สินค้า

นำเข้าต่างๆที่จะนำเข้าก็มุ่งค้าต้องผ่านการตรวจสอบจากบริษัทที่กระทรวงพาณิชย์ของประเทศกัมพูชาอนุมัติเท่านั้น
ซึ่งมีเพียงแห่งเดียวจึงทำให้เกิดการล่าช้าในการดำเนินการ

สรุป

การค้าชายแดนเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศที่มีการดำเนินต่อเนื่อง มีลักษณะเรียบง่าย
เป็นการค้าขายในระดับครัวเรือน ในปัจจุบันการค้าชายแดนเริ่มมีความสำคัญและเติบโตมากขึ้นเมื่อประเทศ
ราชอาณาจักรกัมพูชาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสหภาพเมียนมาร์ ปรับเปลี่ยนนโยบายเศรษฐกิจ
มาสู่ระบบตลาดเสรีและส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลให้มูลค่าการค้าชายแดนของไทยเพิ่มมีแนวโน้มมากขึ้นเป็นลำดับ
พร้อมชุมชนตามเขตแนวจังหวัดชายแดนที่มีจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน ประเทศเพื่อน
บ้านที่น่าสนใจคือราชอาณาจักรกัมพูชา โดยเฉพาะด้านการค้าขายบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อำเภอกูสิงห์
จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีสภาพการลงทุนการค้า ทั้งการนำเข้าสินค้า หรือส่งออกสินค้าสำหรับส่งของออกซึ่งของที่ขอ
คืนอากรขาเข้าหรือของที่มีถิ่นต้นทุกประเภท และประเภทสินค้าที่ทำการซื้อขายกัน มีทั้งสินค้าประเภทเครื่อง
อุปโภคบริโภคประจำวัน วัสดุและวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องจักรกลทางการเกษตร และผลผลิตทางการเกษตร สิ่ง
ประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์จากรากไม้ เครื่องยาและเวชภัณฑ์ปศุสัตว์ และน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นต่างๆ ฯลฯ ที่
ไม่เป็นสินค้าต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายของแต่ละประเทศ และมีการคาดการณ์ว่าการค้าชายแดนของด่านช่อง
สะง่า อำเภอกูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ยังมีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกในอนาคตจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจเสรี
อาเซียน และน่าจะเป็นโอกาสดีของการค้าของไทยที่จะขยายสู่ต่างประเทศและระดับโลกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าต่างประเทศ. (2560). สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2554- 2557.
[ออนไลน์] จาก <http://www.dft.go.th/Portals/0/Content> วันที่ 1 สิงหาคม 2560.
- กรมศุลกากร. (2560). จาก การค้าระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน. [ออนไลน์] จาก <http://internet1.customs.go.th/ext/AboutCustoms/CustomsHouse.jsp> วันที่ 31 กรกฎาคม 2560.
- ด่านศุลกากรช่องสะง่า. (2560). ช่องสะง่าจุดผ่านแดนถาวร. [ออนไลน์] จาก http://sisaket.go.th/ssis/border_khmer.php วันที่ 31 สิงหาคม 2560.
- กระทรวงมหาดไทย. (2553). คู่มือการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน. กรุงเทพฯ : สำนักปลัด
กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคม
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.